

Jak se certifikují stavební výrobky ze dřeva? Pro bezpečné použití ve výstavbě domů.

Autor: Ing. Jitka Beránková, ředitelka Dřevařského ústavu, www.drevarskyustav.cz

Podmínky uvádění výrobků na ČR trh

Jako každý výrobek uváděný na český trh, tak i panely (sestavy) používané pro stavbu dřevostaveb musí být certifikované, neboť spadají do tzv. skupiny stanovených výrobků – *každý výrobek, který je určený výrobcem nebo dovozcem pro trvalé zabudování do staveb, pokud jeho vlastnosti mohou ovlivnit jeden ze základních technických požadavků na stavby*, a tudíž musí být ověřeny základní požadavky.

Tento požadavek vychází ze zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, dále pak z Nařízení vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky, *ve znění 312/2005 Sb.*

Základní požadavky na stanovené výrobky jsou uvedeny v příloze č.1 Nařízení vlády č.163/2002 Sb. a jsou následující:

- mechanická odolnost a stabilita
- požární bezpečnost
- hygiena, ochrana zdraví a životního prostředí
- bezpečnost a přístupnost při užívání
- ochrana proti hluku
- úspora energie a ochrana tepla

Pokud tedy chce výrobce uvést na trh výrobek, který spadá do této kategorie výrobků, musí tyto vlastnosti na daném výrobku prokázat.

Jakým způsobem lze certifikát získat (postup pro získání certifikátu), kdo certifikát vydává?

V první řadě bych zmínila, že certifikát mohou získat pouze výrobci, kteří staví tzv. systémem prefabrikace. To znamená, že si jednotlivé panely (sestavy) připravují ve své výrobě a panel musí být dle výše zmíněné legislativy posouzen. Dřevostavbaři stavějící systémem staveništní montáže tento certifikát získat nemohou.

Samotný proces certifikace probíhá dle jasně dané metodiky a nad vším má kontrolu Autorizovaná osoba. To je státem pověřená certifikační instituce, pro obor dřevozpracujícího průmyslu např. Dřevařský ústav.

Výrobce, který osloví autorizovanou osobu se zájmem o certifikaci panelů, je seznámen s postupem a požadavky, které po něm budou vyžadovány.

Výrobce musí doložit základní údaje o panelech (konstrukcích), které chce certifikovat.

Pro výrobu těchto panelů musí být zpracována kompletní technická a výkresová dokumentace. Pro výrobu smí být používány pouze certifikované materiály (např. vysušené řezivo, KVH hranoly, desky s určitou únosností atd.).

Autorizovaná osoba posoudí, zda panely (sestavy) splňují základní vlastnosti, jako jsou mechanická odolnost a stabilita, požární odolnost, tepelně technické vlastnosti a další. Deklarace těchto vlastností probíhá buď pomocí reálné zkoušky a výstupního zkušebního protokolu od akreditované zkušební laboratoře, nebo pomocí výpočtů od autorizovaných inženýrů pro daný obor posuzované vlastnosti.

Jak výpočty, tak zkoušky musí být dle platných normativních předpisů. V neposlední řadě musí být také stanoven a popsán postup výroby. Výrobce musí mít zaveden tzv. systém řízení výroby, který říká co, kdy, kde na panelech (sestavě) dělá a kdo je za co zodpovědný. Samozřejmostí je i návštěva auditora ve výrobním závodě, který vše posoudí ve skutečnosti. Pokud jsou výše stanovené podmínky splněny, může být výrobcí udělen certifikát na výrobek.

Jakým způsobem je zajištěna stálost kvality?

Pro zajištění a udržení stálé kvality produktů musí mít výrobce nastaven a udržován systém řízení výroby.

Tímto systémem je jasně dané, jakým způsobem probíhá samotná výroba panelu (sestavy), kdo je za jaké úkony zodpovědný, zda probíhá mezioperační a výstupní kontrola a jak je zajištěno, aby panel (sestava), která se z jakýchkoliv důvodů nepovedla (vznikl tzv. neshodný výrobek), aby se nedostala z výroby na stavbu.

Autorizovaná osoba, která vydala výrobcí certifikát, každý rok kontroluje výrobu a dodržování systému řízení výroby přímo u výrobce. Při zjištění nedostatků či závažných neshod je certifikát odebrán.

Jak se certifikovaný výrobce odlišuje od ostatních?

Certifikát jako záruka kvality jednotlivých částí domů.

Na trhu se lze setkat s velkým množstvím výrobců dřevostaveb, respektive jejich částí a to prefabrikovaných panelů (sestav).

Ale jak ve skutečnosti poznat, který z nich je opravdu kvalitní? Jedním z ukazatelů je deklaráce certifikátu.

Výrobce pomocí certifikátu na panely (sestavy) deklaruje jejich základní vlastnosti. Tyto vlastnosti souvisí jak s použitými materiály, tak s procesem výroby. Obojí je jasně dané a musí probíhat na základě postupů stanovených při získání certifikátu.

Znamená to, že nelze libovolně cokoliv na daném panelu (sestavě) měnit. Dodržování těchto postupů je pravidelně kontrolováno autorizovanou osobou. V případě jakýchkoliv neshod je certifikát odebrán.

Certifikát tak zaručuje posouzení panelu (sestavy) jako celku se všemi procesy během výroby a je tak zabezpečena stálost jeho vlastností.

Jak lze kontrolovat kvalitu výstavby jednoho konkrétního domu?

Majitel nebo stavitel domu předejde složitým a nákladným opravám chyb, které se mohou objevit až po dokončení domu, pokud si nechá včas dům prověřit zkušeným technikem v oboru dřevostaveb.

Jedna z možností nepovinných certifikací Dřevařského ústavu je kontrola průběhu výstavby jednoho konkrétního domu auditorem této nezávislé certifikační instituce. Díky včasné kontrole auditora na stavbě se odhalí chyby již při výstavbě s nízkými investicemi na opravu. Ověření kvality výstavby podle Certifikátu Kvalitní stavba není žádnou formalitou, obsahuje:

- návštěvu techniků na stavbě,
- kontrolu projektové dokumentace na stavbě,
- kontrolu použitého stavebního materiálu a provedení stavby v porovnání s projektovou dokumentací,
- měření a kontrolu vlastností konstrukce a dřeva,
- kontrolu osazení důležitých prvků (jako jsou okna, dveře),
- měření vzduchotěsnosti tzv. Blower Door testem,
- každý krok je hodnocen podle vlastní metodiky Dřevařského ústavu a dle situace je doporučena návštěva techniků výrobců stavebních materiálů nebo stavebního dozoru.

„Motivací pro zavedení této nové služby pod názvem „Certifikát Kvalitní stavba“ je pomoci se zvýšením kvality výstavby dřevostaveb a podpořit spolehlivé stavitele. Také proto jsou cenové i časové podmínky nastaveny tak, aby každý investor i dodavatel měl možnost využít naší metodiku pro kontrolu domu“, říká Ing. Jitka Beránková, Ph.D., pověřená řízením Dřevařského ústavu v Praze, a dodává: „Každý dům projde nezávislou profesionální

kontrolou, a pokud dojde ke zjištění nedostatků, jsou navrženy další postupy nebo konkrétní kroky pro nápravu.“